

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredni ponedeljki in dnevi po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Prošnja za pravo v devetnajstem veku.

V Gradci 29. jun. [Izv. dop.]

Ves svet toži zaradi slabih časov; toda, vsem ljudem se vendar ne godi jednako slaba. Berlinski telegraf ima dosti posla, da ustreže vsem oficijalnim in neoficijalnim dopisnikom, kateri pošiljajo dan za dnevom svojim listom dolge telegrame o sklepih kongresa. Dunajski listi polnijo cele predale s tem materijalom, t. j. s praznimi sestavami židovskih duš. Telegraf in fabrikantje enakih telegramov vozijo najbolje; kajti obema je plača gotova. Obžalovanja vredni so le uradniki pri telegrafu, kateri morajo tako puhle fraze po svetu telegrafirati in to celo na dan večkrat; obžalovanja vredni pa so tudi čitatelji časnikov, katerim se duševna hrana s kongresa enake vrednosti v tolikej obilnosti ponuja. Ker pa telegraf ne more vsega opravljati, morajo peresa z njim delo deliti.

Dozdani rezultat kongresa, pisarjenja in telegrafiranja pa je, da Turčija ne bode ostala kljub vsemu kričanju in vpitju madjarskih in dunajskih židovskih glasil to, kar je bila. Kako daleč bode ta prva delitev Turčije segala, še v tem trenutku kongresovci sami ne vedo. Ena reč pa je gotova, tem bolje, ker njo priznavajo celo madjarski listi, kakor „Pester Lloyd“, če tudi nekoliko hudomušno, namreč ustanovitev slovanskih držav mej Dunavom in egejskim morjem.

Ako bi rusko-turški boj imel za nasledek

edino le avtonomijo Bolgarsko nad Balkanom ter popolno neodvisnost in povečanje Srbije in Črnogore, bil bi to v zgodovini pomenljiv dogodjak in strašna zausnica napihovanju in širokoustju Madjarov in drugih neprijateljev Slovanstva.

Kdo se ne spominja živo, kako ostro, da ne rečemo kategorično se je od začetka boja Rusom predpisovalo, kaj da smejo storiti, da si v Evropi ne smejo niti pednja zemlje osvojiti? Koliko je Helfy v tem smislu interpeliral in Tisza odgovarjal! Da, zadnji je celo pred par dnevi dejal, da Madjarija ne more trpeti, da bi si „Slovani na jugu roke podajali in Ogrom okrog nog verige pokladali.“

Toda, Slovanstvo v tem hipu mora nujne posele opravljati, nego bi se nato oziralo, kako se žabe v basni napihujejo.

Slovanstvo mora sad svojega truda, pridobljenega z drago s svojo krvjo braniti na kongresu, kjer si bodo njegovi protivniki zadnjikrat prizadevali, da bi mu ga iz rok izvili. Ne oziraje se na interese države Madjarije mora Slovanstvo na kongresu zahtevati samostalnost izpod turškega jarma oproščenih Bolgarov, izrezati jih mora iz bolnega trupla Turške in jim priboriti vse pogoje vsestranskega razvijanja, postaviti mora trden steber balkanskim Slovanom, da se ga bodo mogli vedno vsi oklepati, da bode podlaga popolnemu zjedinenju v teku časa.

Niti Nemčija, niti Italija nij nastala čez noč, ali po jednom jedinem boji. Hočemo li mi Slovani tek zgodovine predruščiti?

Rusi si tedaj ne bodo, niti koščeka zemlje onkraj Dunava osvojili, česar nijso nikdar nameravali. Volja se bode po takem Madjarom izpolnila. Kaki strah imajo vendar Rusi pred Ogri, da si upajo priborjeno ozemlje izročiti sorodnemu plemenu, katero ne bode in ne more nikdar pozabiti, da so ga Rusi rešili pogina, da so tlačitelju iz rok izdrli posestva, do katerih nij imel nobenega prava ter so ga spet vrnili pravim lastnikom, da ga svobodno uživajo!

V svobodi bodo si ti za naprej svobodni Slovani bratovsko roke podajali, krepili se bodo; ozirali pa se bodo tudi po bratih, podpirali jih bodo, snovali bodo močno vez, ne le okolo magjarskih nog, nego tudi okolo magjarskega tilnika. Slovan je pohleven in pokoren — le prepohleven in prepokoren. Toda, Slovan ima tudi spomin in pest. Njegove potrpežljivosti mora biti erkrat gotovo konec, kakor vsake.

Kdor nema čiste vesti, ta naj gre k spovedi, naj dela pokoro, ter se poboljša. Morebiti mu bode vse odpuščeno, česar se je krivega storil.

Razumljivo pa je, da imajo slabo vest oni ljudje, katerih ušesom nij po godu „prošnja za pravico“, kakor kaže pravda Miletičeva.

Posamezni lahko se uničijo s pravdami in ječo. Rimski cesarji posluževali so se celo ognja in meča proti pripadnikom kristijanske vere; Napoleon pošiljal je svoje nasprotnike v Kajeno in na galere. Kdo pa je h koncu zmagal?

Miletiča smatra narod srbski za mučenika

Listek.

Slovenem je jedini spas u književnosti s Hrvato-Srbi i Slaveni.

(Odziv iz Hrvatske na članke „Slovenskoga Naroda“ o literarnoj uzajamnosti Slavjanov. *)

— „Wir alle sind berufen viribus unitis zu gemeinsamer culturarbeit. Freilich wird diese glückliche zeit wol nicht bald kommen, aber unsere pflicht ist es, für dieselbe vorzuarbeiten. Ja die verblendung unserer gegner kann — das dürfen wir uns nicht verhehlen — sogar so weit gehen, dass sie fortfahren werden, uns als dünger für ihren nationalen egoismus anzusehen und zu behandeln.“

Dr. F. J. Celestin: Russland seit aufhebung der leibeigenschaft. Laibach 1875, seite 324.

U tom je smislu već „Slovenski Narod“ više člankov donesl; ali se meni čini, da bi

*) Da si bi temu iz Hrvatskega nam poslanemu spisu imeli mnogokaj primetnoti, vendar ga nespremenjenega podajemo čitateljem, naj razmišljajo sami o njem.

potrebno bilo stvar s više stran praktično razgledati i pretresti. Ja bum ovdje malo pisal, jer je već dosta pisano; samo bum s praktične strane spomenul, što bi se moralo činiti već sada unapred (vorarbeiten), ako želimo, da naši unuki dodju do koristi i rezultata. Vidi Dantea † 1321 i Jurja Križanića † 1677. Slovenci i slovenski dijalekti su ono, što su Hrvati i hrvatski dijalekti od Raše, Rieke, Krke, Senja i Spljeta do Žumberka, Karlovca, Zagreba, Siska i do Virovitice i Drave. To vam je jezgra sadašnje Hrvatske. To su čakavci i kajkavci Hrvati. Oni su s dr. Gajem primili za literarni jezik Hercegovinu, južnu Dalmaciju s Dubrovnikom i Crnom gorom. To isto kod Srbov čine svi pametni učenjaci: Vuk Stef. Karadžić, Gjuro Daničić, prof. i bivši ministar Novaković, vladika crnogorski i pjesnik Petar II. Njeguš, pjesnik Sundečić i. t. d. Mostar je dakle nam Florencija. Neretva rieka Arno, a Hercegovina je naša Toskana. Zagreb, Biograd i Ljubljana moraju se toj jugoslovanskoj Florenciji literarno onako podvrći i pokloniti, kako su se Rim, Napulj, Milano, Genoa i Venecija Florenciji poklonili. — U tom su svi učeni i razboriti Hrvati i

Srbi već danas složni. U koliko još toga u Biogradu i Novom Sadu mnogi nećine praktično, prisilit će ih povećana i ojačana Crna gora i u tom naprednija od Srbije, a prisilit će ih u zajednici sa Zagrebom i Hrvatskom, osobito, ako bi se Turska Hrvatska s dielom Hercegovine i — Bosna — možda spojila s trojinom kraljevinom Hrvatskom, pa bilo i poput Elsas-Lotaringije; — ili i onda, ako Bosna postane autonomna za sebe, — jer u Biogradu priznavaju obćenito, da se u Srbiji na zapadu duž Drine liepše govori, nego u Biogradu i po ostaloj Srbiji, to jest, govori se oko Drine — bosanski, to će reći skoro onako, kako pišu na Cetinji i u Zagrebu i Zadru Hrvati. — Kado je dakle literarno Zagreb — slovenski, jer kajkovski, složan s Mostarom i Cetinjem, a bit će i sa Sarajevom, a u glavnom je već i s Biogradom, pa pošto 1½ milijona Slovenaca nemogu proti 50 milijonov Niemcev i 27 milijonov Talijanov vojevati, moraju se povećati sa 6 milijonov Hrvato-Srbov. Tad ćemo biti Švedsko Norvežka uz velike susjede. — Drugoga spasa neima. Slovenci moraju za literarni jezik poprimiti hrvatsko-srbski, pa će biti Ljubljana, Zagreb i

on mu bode od zaroda do zaroda v spominu živel, kot bivši njegov učitelj, buditelj in vodja. Pisalo in govorilo bode se v njegovo slavo, spomeniki bode se mu stavili in tisoči in tisoči bode se hvaležnega srca udeleževali slavnosti. Naj prepovedujejo in branijo magjarski uradi tako početje, naj žugajo možem, kateri se bode prvi dela lotili, s kaznijo, razpustom in zatiranjem narodnih društev, vse to ne bode imelo nikdar zaželenega uspeha. Pač pa bode najjasnejša priča gole samovolje in nasilstva, katera mora pri trpečih vzbujati reakcijo. Nagnenje srca do hvaležnosti proti zasluženim možem ne izruje se z uradnimi ukazi brez postavnega temelja; ideje, katere pretresuje ves misleči svet, ne dajo se iztirati z ječo iz sveta.

Ko bi vendar mogotci hoteli večkrat v roke vzeti pisma Juniusova in čitati čestokrat ono do lorda Mansfielda; čista in nepristranska pravičnost je najmočnejša vez, da ostane ljudstvo voljno pri svoji dolžnosti ter si vlada pridobi njegovo ljubezen — pravi pisatelj na omenjenem mestu. Pojasnila menda tem besedam nij potrebno. Sramota nezmerna pa je za devetnajsti vek, kot vek vsestranskega napredka, da se nahajajo v Evropi države, katerih podložniki morajo za svojo pravo prositi — in to zastonj prositi. —

Daj Bog, da nastanejo po kongresu nove slovanske države na jugu, da postanejo one mogočne zaslombe vsega Slovanstva, ter ga rešijo strašne sramote, da si mora svojo pravo prositi.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 2. julija.

Državnega zbora predsednik dr. Rechbauer je poslal poslancem cesarjevo pismo, v katerem se za končano nagodbo z Ogerskem zahvaljuje.

Z Berlina ima dunajska uradna „Montags-revue“ poročilo, da naša vojska denes vtorek vmaršira v **Bosno** in Hercegovino. Do zdaj, ko list končujemo nam nij noben pozitivnejši glas še tega potrdil, vendar se zdi, da kar morda še denes nij, mora jutri priti. Tolkajšnje drage priprave se vendar nijso za-

stonj delale. — Poveljnik vojske, ki bode vmarširala je baje fml. Filipović.

Volitve na **Ogerskem** za novi držav. zbor bodo v prvi polovici avgusta. Da li bodo Slovanje, zlasti Slovaki kaj opravili?

Vnanje države.

S **kongresa** poroča „Pol. Corr.“ 1. jul. V zadnji kongresni seji se je sklenilo, da se bodo na kongresu le glavna vprašanja obravnavala in rešila; postranska vprašanja pak se bode izročilo lokalnim komisijam, katerih dela bode odobrila konferenca kongresnih odbornikov. — Turški poslaniki na kongresu so dobili ukaz, da le formalno ugovarjajo proti okupaciji Bosne.

Peterburgski „Journal“ konstatira, da je bolgarsko vprašanje rešeno, in da je s tem Evropa, katerej je bila celokupnost Turčije dozdej dogma, izpreobrnjena se. S tem Evropa prizna potrebo zadnje vojske in sankcionira njene rezultate, kar je zasluga modrosti ruske diplomacije.

Srbija je 30. junija na kongresu priznana bila kot samostalna država. Pogoji, ki se je stavil, je ta, da naj imajo vse vere svobodo v Srbiji. To je le v tem oziru slab pogoj, ker bodo obče človeške pijavke judje silili tja doli. Ali neodvisnost Srbije je za bodočnost Slovanstva tako velik pridobitek, da odvaga vse. Da vrli Srbi neodvisnosti nijso zaslužili, ne more nihče reči, kdor je pravičen in pošten.

Tudi **Rumunija** je na istem kongresni seji kot neodvisna priznana bila z istim pogojem.

V Benetkah so **Italijani** insultirali avstrijskega konzula. Dne 28. junija bi bil namreč imel nek zabavni vlak iz Trsta v Benetke priti, a je bil menda prepovedan od avstrijske strani. Ker so pa vendar nekateri laški Tržačanje v Benetke prišli, pozdravila jih je množica Benečanov demonstrativno in potem s kričanjem valila se pred avstrijski konzulat, kjer je okna pobila, avstrijski grb z vrat snela in v kanal vrgla. Mestni prefekt je konzulu svoje obžalovanje izrekel, dal avstrijski grb iz kanala poiskati in zopet nataknil. V italijanski zbornici je minister obžaloval ta čin in obljubil krivce kaznovati. To je oficijalen govor italijanske vlade, ki je pa v sreci najbrž vesela teh sovražnostij do Avstrije v svojem narodu.

V **Parizu** se je 30. junija odkril slovesno kip „republike“. Pri tej priliki je minister notranjih stvari govoril govor, v katerem je rekel, da je francoska družba, kakor je ustvarjena od revolucije, dobila svojo na-

turno obliko. Francija se zopet vzdiga z voljo, v miru svoje institucije uživati, katere je tako drago plačala. Narod sam je postal republikanski.

Nemško uradno glasilo „Reichsanzeiger“ proglašja dopisovanja mej cesarjem in papežem in jedno pismo princa naslednika od 10. junija do papeža, v katerem pismu kronprince pravi, da je pripravljen težavnosti prepira (s katoliško cerkvijo) v duhu miroljubnosti in sprave obravnavati.

Dopisi.

Iz Idrije 1. jul. [Izv. dop.] Preteklo je uže skoraj šest mesecev od katerega časa nemamo pri nas okrajnega zdravnika, ki opravlja tudi ogledovanje mrličev in mesnic. Dalje se tudi nič ne čuje o njem ali pride kateri ali ne? Potreba ga je pri nas močno, da ker človek brez skrbi skoraj mesa kupiti ne more. Tedaj k stvari: V poznej noči od 29. do 30. preteklega meseca pridirja po ulicah mimo hiš par konj s takim ropotom, da ljudje kateri so uže močno spali, se prebudijo in hitijo k oknom. In kaj zagledajo — „mrhovino“ ki konja vlečeta v takem teku in kam bi kdo vprašal? Gotovo drugam ne kakor kakemu mesarju, kateri zdaj lahko crknene krave iz vole pobirajo, ko jih nobeden ne ogleduje in ljudje to meso kupujejo, katero se po noči po hlevih pobira. Ter ima mesar žn. dva konja nij dvomiti tedaj, da bi on ne kupoval takih krav. Ljudje pravijo, da to se je uže večkrat zgodilo ter on ima v skritem kraju svojo mesarijo. Ako gospod župan ne bode bolje postopal takim ljudjem po prstih in ako stvar ne pride do konca bomo se oglasili na okrajno glavarstvo. H konjedercu gotovo nijso peljali, ker ga uže pol drugo leto nemamo. Na takšen način se ne dela našej občini na korist, tem bolj v škodo. Gospod župan na noge in pregledajte to stvar. Mestjan.

Iz škoške Loke 30. junija. [Izv. dop.] V dragej polovici tega meseca pričelo se je v Loki živahno gibanje. Bodi si tujec ali domačin, lahko se prijetno kratkočasi v družbi naših gg. meščanov in uradnikov. Prijazni večer, delopust sv. Telesa, bode ostal gotovo dolgo v spominu vsakemu, ki se je

Biograd literarno jedno onako, kako ih prirodno veže i prstom božjim uči Sava. Kako se dade kod Slovencev ono izvesti, što je dr. Gaj kod Hrvatov u zlatnoj ilirskoj dobi izvel srečno? Kako je dr. Gaj štokavske dubrovačke pisce u Zagrebu od 1835. godine upotrebljavao u novinah i u knjigah, preštam-paval, dodavao je komentare i rječnike. Novine i knjige su bile dr. Gaju prvo sredstvo, da slovenske Hrvate nauči jezik štokavskih Hrvato-Srbov. — Ilirci u Hrvatskoj od prije 1848. godine nisu u školah ni onako imeli narodnoga jezika, kako ga sada Slovenci imaju. Nitko ne može danas reći, da bi Slovincem bilo 1878. godine teže početi učiti hrvatsko-srbski, nego je bilo kajkovcem Hrvatim 1835. i još 1838. godine. — Hrvati su počeli odozgor to jest od inteligencije, onda su išli u sredinu, a sada istom ide među puk kajkovski i čakavski, i to dosta lagano, pomalu.

Po tom su prve pozvane slovenske novine na prvom mjestu „Slovenski Narod“ s „Novicami“, do već 1878. ove godine počne pisati hrvatsko-srbski. U zaponih (eingeklammert) neko poput Gajeve ilirske „Danice“ (1836) uvršćuju pojedine slovenske rieči. Matica slovenska morala bi buduće godine već gramatiku

hrvatsko-srbsku protumačiti slovenskim dijalektom, to je prosti Veberovu ili Daničičevu za Slovence. Rječnika posebnoga netreba, jer je hrvatsko-njemački i njemačku-hrvatski od Filipovića (ili i Šuleka) dovoljan za sada, jer slovenska inteligencija zna njemački. Preče da bi klasične i izvrstne knjige hrvatsko-srbske mogli i Slovenci bez velikoga troška čitati, slovenska Matica neka po kojem izobraženem Slovincu (takvih profesorov ima u Hrvatskoj dosta) dade pročitati dotičnu knjigu, pa se neku sastavi mali rječnik od 1—2 ili više araka. Taj se rječnik onako može od knjigoveze sve zati s dotičnim eksemplarnom, kako je to Gaj do Gundulićevu Osmanu 1844. god., ili kako su školske knjige Dunebietz, Schinagl i Kühner grč. gramatiku imele. Takovi mali rječnici bi manje stajali, nego li prevedene ciele knjige, a rezultata prevadjanjem ne bi bilo za literarno-filološko izobraženje nikakvoga. Četvrto. Listi ili časopisi za učitelje i svećenike morali bi se kovi „Slovenski Narod“ odmah početi pisati hrvatsko-srbski, — dakako tumačeći pojedine rieči. Na primjer: Danas je bila vatra (oganj); nije izgorelo gvozdje (željezo); niti ciela kuća (hiša). — Na to se je moći priučiti uprav tako, kao što na mnoge inter-

nacionalne rieči i fraze (francoske, talijanske, anglezke i njemačke) čitanjem novin i časopisov. Tako bi morale „Novice“, „Učit. Tov.“ itd. pisati za inteligenciju. I tako bi se slovenski Boetjani i Aetoljani i v Delfah to jest na Gorenjskom do Triglava naučili atičke pisce i athenske knjige čitati. — Peto. Dok Slovenci ne dobiju avtonomije u srednjih školah, neko bi 1—2 godine barem išli u Zagreb u srednje škole i na sveučilište oni, koji su moguću svoju djecu u Ljubljani, Mariboru, Trstu ili Gradcu školati. — Na sve ovu mogu Slovence novine i Matičine knjige priučavati i siliti liepim načinom. Onda će doći vrijeme, da će se u slovenskih kancelarijah pisati hrvatsko-srbski, a u srednje škole uvesti zajednički hrvatsko-srbski jezik, kako je to predlogov dr. Peter Tomić na učiteljskoj skupštini u Ljubljani 1872. ljeta i što je skupština jednoglasno i zaključila — za preparandije (učiteljišća). — Pred očima treba pri tom uvijek imeti, da mi svi tri skupa, Slovenci, Hrvati i Srbi možemo istom onakovu malu literaturu imeti, kakvu imaju Danci, Holandezi, Portugalci, Greci ali Švedi i Magjari. Mi 7—8 milijonni narod moramo uvijek imeti po primjeru ovih malih narodov u srednjih školah još jedan

udeležil zabave pri g. Homanu. Dobil je ta omenjenega dne veliko ribo, 9 1/2 kilogramov težkega sulca, katerega slast je hvalilo nad 24 gostov, ki so kramljali v treh jezicah a v najlepšem soglasji. — Iz domačih, te večerje vdeleživših se gostov naj omenim le sodnika našega kraja, g. dr. Kravs; iz tujcev pa vrlega narodnjaka župana Poljanskega, po domače gosp. Vidmarja. — Po večerji, ko je začela riba plavati, stopili so okrog oni gostje, ki so se kedaj vežbali v petji, ter so krepko zapeli: Rožica, Triglav, Naglo bratje i. dr.

Omenjeni gosp. c. kr. okr. sodnik je pri tej priliki videč možnost ustanovitve pevskega zbora, sprožil potem drug večer za potrebo pevskega zbora. Precej se je upisalo lepo število pevcev in podpornih udov. Potrebne volitve so se kmalu izvršile. Odbor bode sestavil zboru ugodna pravila; pevovodja je šolski ravnatelj, kateremu bodeta pomagala dva mlajša tovariša pri pevskih vajah... Tudi ta večer so se veselo prepevale domače pesni, predno so se razšli družabniki, veselim srcem videči, da je postavljen temelj pevskega društva.

Poizvedam tudi iz zanesljivega vira, da je uže minolo sredo imel odbor svojo sejo, pri katerej je prečital tajnik dobro sestavljena, društvena pravila, katera bode prvi občni zbor gotovo le malo ali nič izpremenil. Veselo je poročal tudi blagajničar, da so društveni ustanovniki uže donesli blizu petdeset goldinarjev. Slava jim!

Dne 4. julija t. m. se pevci prvič snidejo, da se bodo razdelili po znanosti v oddelke in določili učne ure. Do tega časa naj bi pristopili z veseljem k društvu vsi drugi gospodje in pevski prijatelji kot sodelovalni, ali kot podpiralni udje. Želeti je, da bi ne zaostale naše ljubeznjive Ločanke.

Tako imamo uže Ločanje, v zahvalo g. dr. Kravsu, osnovek pevskega zbora. Kakor veselo se je osnoval, se je tudi nadejati, da bode vztrajno napredoval ter izgojil pevce, s katerimi (kakor pravi dopisnik v „Slovincu“ v 64. št.) se bodo lahko ponašali i Ločanje.

S Hrinjevca 30. junija. [Izv. dop.] Mej dvema izraščajema izhodne Jelovice stoji tudi jezik ili francezki, ili englezki, ili njemački ili ruski. Diese glücklichliche zeit wird kommen, aber wir müssen für unsere kinder vorarbeiten. — Zdrav razum, realističnost duha i praktičnost vremenena siliti će male slavenske narode, da trgovački počnu računati s vremenom, to jest novcem (time ismonney). Južni Slaveni po materinskem jeziku tri četvrta (3 fertala) znadu ruski jezik, četvrti diel treba se naučiti. U jednoj godini naučimo se više ruski, nego v 5 god. englezki, francezki ili njemački. Ruska će literatura imeti sve ono, što i ove druge; za to će svaki Sloven radje onu robu kupiti, koja stoji 1 for., nego li onu, koja stoji 5—6 for. ili 1 dukat (cekin). — To svakomu kaže zdrav razum. Ruski jezik mora kod Slovanov ono mjesto zauzeti, koje ima francezki kod Portugalcev, Španjolcev, Talijanov, Rumunov, a zato Rumuni ni Španjolci ne treba i neće da budu Francezi. Ruski moraju sada najprije naučiti slavenski učenjaci i viša inteligencija. Kasnije će ruski jezik zauzeti mjesto njemačkoga, doći će ruski jezik kod Slavena do one važnosti i praktičnosti, koju sada ima njemački. — U tom smislu je o zajedničkom slavjanskom jeziku pisao prof. P. Tomić u „Slav. Pedagogu“ u Pragu 1873/4.

jeden večjih trgov gorenjskih, daleč znan za voljo svoje živahne železninske obrtnije. V njem nij bilo do najnovjših časov, ako izvzamemo malo število zavednih domoljubov, ni sluha ni duha o narodnem življenji; dokaz temu je mnogo volitev v državno, deželno, kupčijsko in srenjsko zbornico.

Da bi tržane vzbudili iz te nezavednosti in malomarnosti, vstanovili središče narodnemu življenju v trgu in okolici, osnovali so pred malo meseci nekateri domoljubi slovensko čitalnico. Ko je bilo vse v najlepšem redu, popolno soglasje z osnovalnim odborom in onimi, ki so narodnemu društvu pristopiti obljubili, pade naenkrat dvema „velmožema“ na um, ki še uda osnovalnega odbora nijsta bila, da ponujeno, brezplačno in soglasno sprejeto stanovanje (mimogrede rečeno: največja in najpripravniša sobana v trgu) nij pripravno. Ta ekstra-osnovalni odbor je najel po svojej oblastnosti drugo stanovanje za čitalnico, lovil ude, jih po svoje obdeloval, in sploh v vsem nasprotoval osnovelem. Odvisnost, strinja in botrinja je žalibog pri nekaterih zmagala nad narodnostjo. A ker so videli, da vse jedno ne proderejo se svojimi namerami, zahtevali so nazaj svojo vstopnino še pred občnim zborom, in zdaj so osnovali čisto za-se „društvo industrijalno-bralno“, ali kakor so se pozneje prekrstili „obrtijsko-bralno društvo Sloga“ (lucus a non lucendo).

Tacega društva, „obrtijsko-bralnega“ ali „bralno-obrtijskega“, do zdaj še nij bilo na Slovenskem. Hoch die Vereinsmeierei!

Ako radi snujete društva, zakaj niste začeli še predno se je čitalnica osnovala? Vsi mi bi bili pristopili. Se svojim počenjanjem zdaj pa kažete le, da so vam osebnosti in ljubovanje več, nego narodnost.

Predlagal bi vam, da napravite pri vsakej hiši svoje društvo, in začnite svoje plodono delovanje takoj pri Smeščeku. Radoveden sem le še, kaka pravila ima to „obrtijsko“ društvo? Hudomušni ljudje pravijo, da so plagiat čitalničnih. Radoveden sem tudi, kako „obrtijsko“ bo imelo to društvo? Morebiti bo „narodnost“ izdelovalo in prodajalo? Mogoče je, kajti pri nekaterih „velmožeh“ je vsakdo naroden, kdor „v cilj strelja“, pri komur oni pijo, kogar oni domov spremijo itd., če se prav odteguje volitvam, ali za nemškutarje glasuje; če prav Turke hvali, ali raznaša neumne nazore „Laibacher Schulzeitunge“.

In zakaj bi neki ne tržili z narodnostjo, saj so „obrtijsko“ društvo in imajo patent za to. Prosit „Sloga“, prav za prav nesloga!

Ako ne umeš drugače vezati na-se svojih udov, nego se slabim in smešnim posnemanjem čitalničnih veselje in podlimi napadi na stare, skušene domoljube — žalostna ti majka!

Domače stvari.

— (Sokolci v Zagrebu.) V soboto je zagrebški „Sokol“ bil naredil svečanost, katere so se udeležili tudi nekateri ljubljanski Sokolci. Mej temi je dobil v telovadbi prvo nagrado ljubljanski telovadec g. Günter, tretjo pa zopet ljubljčan g. Kališnik.

— (Črešnjev semenj) zadnji pondeljek nij dosti obiskovan, živine je bilo pa precej prignane in je bilo tudi tujega kupca nekaj prišlo.

— (Vreme) je pri nas za spravljjanje sena prav neugodno. Dozdaj smo imeli te dneve skoro vsak popoldne dežja.

— (Učiteljska konferenca) za okraj Kranjski bode 20. julija dopoldne v Kranji. Mej vprašanji, ki se bodo obravnavale, bode učitelj Jeglič govoril o tem, kako se ima v šoli buditi ljubezen do domovine.

— („Ruski Mir“) znani v Peterburgu izhajajoči slavjanofilski organ prinaša v listu od 28. junija odlomke iz govorov naših slovenskih poslancev dr. Vošnjaka in Hermana, govorenih v državnem zboru o 60 milijonem kreditu. „Ruski Mir“ konstatira, da avstrijski Slovanje, da si jih je nad 15 milijonov, v delegacijah nemajo nobenega zastopnika, ter citira izreke mnogoletnega zastopnika slavjanskega plemena, dr. Vošnjaka, o vnanjej politiki grofa Andrassyja in nje nevarnosti za Avstrijo. — Tudi angleški listi so v dopisih iz Dunaja se ozirali na gori omenjene govore naših slovenskih poslancev, in citirali zlasti besede dr. Vošnjaka, da namreč Angleška po Disraeli Beaconsfieldu tira izraelsko, grof Andrassy pa „cigansko politiko“.

— (Valvazorja) je včeraj izšel in se razdaje 36. zvezčič.

— (Razstava cerkvenih paramentov), katero vsako leto napravlja bratovščina presv. Rešnjega Telesa v uršulinskem samostanu, se je 29. junija odprla in bo trajala skoz ta teden. Prav vredno je videti bogato zbirko lepih in okusno izdelanih cerkvenih oblačil.

— (Tiskovna pravda) mariborskega tednika „Slovenskega Gospodarja“ bode 10. t. m. v Celji pred porotniki. Tožitelj Seidl nema baje še nobenega zagovornika, odrekel mu je dr. Kopp na Dunaji, odrekel dr. Kozjek, odrekel dr. Duchatsch in drugi. Seidl in njegova stvar baš nij v čisljih, da bi se zagovorniki pulili zanj. Urednika „Gospodarjevega“ bode zagovarjal, kakor smo slišali, dr. Ipavc iz Maribora.

— (Nesreča.) Nek železniški čuvaj je pri štaciji Sava na našej južnej železnici predvčeranjem tako nerodno svoje znamenja predstavljaj, da je od mašine prijet in zlo poškodovan bil.

— (Zoper žganje.) Iz Trsta se piše: „Naša mestna gosposka je napovedala vojsko žganjarjem. Mešana komisija bo imela nadzorovati žganjarje, kar jih še ostane. Skrbelo se bo, da se ta kuga ne razširi preveč čez potrebo, zato bodo ostrejšje postopali pri odajanji novih dovoljenj, pa tudi dozdanja dovoljenja bodo pregledovali ter marsikatero preklicali. V žganjarijah ne smejo biti ni stoli ni mize in nobeden se ne sme v njih dolgo muditi! Preiskovali bodo tudi pijače, ki se prodajajo, so-li zdrave, ali ne. Tako imenovane psevdopivarne, kjer namreč prodajanje piva nij namen temveč le sredsvo, se odpravijo.“

Razne vesti.

* (Nemec o Slovanih.) Nemški učenjak E. Hardtmann izdal je brošuro z naslovom: „Slavismus im Lichte der Ethik“ (Gotha, bei Perthes 1878). Pisec hvali najpreje Nemce, ki prebivajo ob Odr. V njih vidi on svoje ideale močevnosti in naravnosti, ter jim pripisuje vernost, pravoljubje, marljivost, skromnost, domačnost in ukaželjo. Ali te posebnosti postale so z mešanjem slovanske krvi z nemško. Zato povzdiguje pisec prave Slovanе tem bolj, ker bode izšlo od njih celej Evropi srečnejše življenje. On želi, da bi Rusi osvojili malo Azijo do Tavrusa, Carigrad in Tracijo do Balkana. Nemce, Turke in Žide postavlja v en razred, a Slovanе, Malaje in Azteke v drugi red narodov na zemlji.

* (Velika nesreča.) Veliki tunel pri Schwelmu je 28. m. m. na dolžino 21 metrov udrl ali zasul se in je 27 ljudi pokopanih bilo v posipu. Do drugega dne so le sedem mrtvih trupel izkopali.

* (Žandarm umorjen.) V Gurahumori v Bukovini je 26. junija žandarm svojega tovariša družega žandarma tako s sabljo po glavi udaril, da je ta čez pol ure umrl. Prepir je bil uzrok umoru.

* (Pomota.) Piše se nam: Kaj se utegne prigraditi uredniku, če nij dobro podkovan v zgodovini, dokazuje nam v Bakru izhajajoči list „Gales“, ki v svoji 3. številki od besede do besede takole piše: 500 letnica Karla IV. stavila se bode svečano dne 29. novembra t. l. v Pragi. „Epoche“ pozivlja veš česki narod, da se te svečanosti udeleži in ob enem gospe, da osnujejo odbor, kateremu bi bila naloga vse prav svečano izpeljati. Noben kralj nij toliko storil za česki narod, ko Karol IV. On je dal sezidati veličastni most čez Veltavo, dal postaviti stolno cerkev, cerkev sv. Vavla, sezidal Karlstein, podpiral umetnost sploh itd. Pa tudi narod hrvatski, posebno mi Primorci, moramo se o tej priliki spomniti dobrega in skrbliivega kralja Karla IV. Za njegovega časa bilo je hrvatsko Primorje od gorenje Hrvatke popolnem ločeno, nij bilo ceste, ki bi bila kopno vezala z morjem. Da se temu velikan-skemu nedostatku v okoli pride, ukazal je Karol, da se ima napraviti cesta, katera bi podonavsko trgovino vezala z Reko in hrvatskim Primorjem. V ta namen začela se je zidati cesta leta 1726 od Karlovca do Reke ki so jo kralju na čast „Karolina“ krstili. Ta cesta je 17 milj dolga, pelje skoz krasne in romantične kraje, a najkrajša je od Plas do blizu Klobina, kjer predira strašne zarezane in pečine na 758 metrov daljave. Razun tega

je izbral Karol Trst in Reko za glavni avstrijski tržišči na jadranskem morji ter ju je proglasil 1717. leta za svobodni pristanišči. Karol je sklenil osnovati tudi vojno brodogradnjo in je za to izbral našo kraljevo ter poklical tesarje ladij z Angleškega in Francoškega. — Kaj ne, čudni ljudje so Čehi, ki hočejo slaviti petstoletnico po kralju ki je še 1726 leta cesto od Karlovca na Reko izpeljati dal!

Občni zbor „dramatičnega društva“

bode v četrtek 11. julija t. l. ob 1/2 7 uri zvečer v dvorani „narodne čitalnice“ v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Ogovor predsednikov.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo blagajnikovo.
4. Volitev predsednika, blagajnika in desetih odbornikov.
5. Razni predlogi.

Janko Kersnik,
tajnik.

Janez Murnik,
predsednik.

Dunajska borza 2. julija.

(Izvirno telegrafski poročilo.)

	64 gld.	45 kr.
Enotni drž. dolg v bankovcih	64	45
Enotni drž. dolg v srebru	66	45
Zlata renta	74	80
1860 drž. posojilo	113	80
Akcije narodne banke	844	—
Kreditne akcije	253	60
London	116	15
Napol.	9	31 1/2
C. kr. cekini	5	50
Srebro	101	—
Državne marke	57	45

Tujci.

1. julija:

Evropa: Kleine iz Bizelja. — Miksch iz Gradca. — Polak iz Dunaja. — Černadak iz Siska.
Pri Slonu: Tiglor iz Dunaja. — Erös iz Gradca. — Nelli iz Trsta.
Pri bavarskem dvoru: Vogel od Bele cerkve. — Klufft iz Pešte. — Bonger iz Trsta. — pl. Mildenhans iz Ljubljane. — Škerjanec iz Trsta. — Scherk, Kavčič iz Gorenjskega.

Štev. 3526.

(203—1)

Razglas.

C. kr. okrajna sodnija kamniška daje javno na znanje:

Po prošnji gospoda Jacinta (Giacinto) Ribano dovolilo se je, da se njegova v mestu kamniškem, ob reki „Bistrici“ ležeča posestva, in sicer: rect. štev. 24 in 41 zemljiških knjig farne cerkve kamniške (Rect.-Nr. 24 und 41 ad Pfarrkirchengilt Stein); potem ekstraktna štev. 2 mestne zbornice urada kamniškega (Ext.-Nr. 2 des Stadtkammeramtes Stein), katera obsegajo sadne vrte in poslopja, se sploh „fabrika za porcelan“ imenujejo, in blizu en oral merijo, in sicer parcelne številke, ki so navedene v predloženem načrtu delitve (Theilungsplan) namreč:

Parcelna štev.	za izključno ceno od	150 gold.
421/1	in 422/3	600
421/2	in 422/1	600
421/3	in 422/2	250
421/4	in 422/3	600
421/5	in 422/4	500
421/6	in 422/5	400
421/7	in 422/6	300
421/8	in 422/7	300
422/8	in 422/8	450
422/9	in 422/9	350
422/10	in 422/10	350

potem posestvo njegovo, urb. štev. 152 zemljiških knjig mesta kamniškega (Urb.-Nr. 152 ad Grundbuch Stadt Stein), ki obsega dve parceli štev. 259 in 260 z izključno ceno od 700 gold., prostovoljno na drobno prodajo; in da bode v ta namen narok na mestu posestev samem

dne 6. julija t. l.

dopoludne od 9. do 12. ure, in če bi treba bilo, od 3. do 6. ure popoldne.

Tisti, kateri so voljni kaj kupiti, povabijo se k temu naroku s pristavkom, da si lastnik pridruže, prodajo potrditi v osmih dneh.

Dražbeni pogoji in načrt delitve (Theilungsplan) pregledajo se lahko v tukajšnji pisarnici.

Od c. kr. okrajne sodnije v Kamniku,

dne 26. junija 1878.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Gospem!

Ker so se povsod izvanredno zanimali za „amerikansko briljantno gladko likanje“

(Glanz-Bügelei),

zato podučeval bodem tukaj do 8. julija t. l. iz te stroke; za malo plačo navadi se to likanje popolnem v eni lekciji od 2—3 ur: križanski trg, štev. 7, 3. nadstropje. Natančneje povedo oglašila. Se spoštovanjem

(200—4)

A. Loll.

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebščin za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebščine za morjevece (inženirje), slikarje in risarje. Najnovejše v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdelujejo se tudi monogrami na pisemski papir, vizitne karte in pisemske zavitke. (158—28)

Naznanja se, da se izdelujejo razni

kameniti spomeniki in slike farnih patronov

za posamezne, ali za kako občino po jako niskih cenah, po znamenju tudi za poljske pridelke vsakovrstnega plemena. Natančneje se izve v Zgoniku pri Proseku, h. št. 25. (158—2)

Anton Cvetkovič.

Marke Wir empfehlen geschätzt. als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel, Wagendecken (Plachen), Belleinlagen, Zeltstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Najboljše sredstvo

zoper trganje po udih in revmatizem

je od Henrika Blocha v Hebu (Eger) iznajdeni

cvet zoper trganje po udih;

ako se s tem cvetom le 24 ur maže bolne ude, poneha vse trganje in ves revmatizem popolnem.

Varstvena marka oddana bila je postavno 18. aprila 1877 trgovinske in obrtniške zbornici v Hebu.

Cena jedne skleničice je 60 kr. a. v. po poštne po-šiljanji, ako se denar naprej pošlje, ali po poštne povzetji 66 kr.

Zaloga otvorila se bodo v vseh večjih mestih. 4000 spričeval od jako veljavnih oseb spričujejo izvrstnost tega zdravila.

Naročila izvršujejo se vestno in s poštne povratom.

(202—1) Henrik Bloch v Hebu (Eger) na Češkem.

Za Ljubljano in okolice dobi se pravo to zdravilo jedino le pri g. J. Svoboda, lekarju na Prešernovem trgu.

C. kr. izključ. avstr. in kr. oger. priv.

repinčeva kvint-esenca!

Jedino sredstvo, ki pripomore, da rastó lasje in brada, 1 skleničica 1 gl.

Repinčeva esenca 80 kr.

K tem esencam naj se rabi jedino le pri meni narejena:

Pomada in olje od ljubja kineškega drevesa, ker vsaka druga pomada vpljvanje ovira. 1 velik lonček gl. 1.50; 1 majhen gl. 1, 1 skleničica olja gl. 1.

Hair-Milkon (mleko za omladenje las)

daje sivim in belim lasem prvotno njihovo barvo. 1 skleničica gl. 2.50.

Orientalni ekstrakt cvetličnega mleka

najboljše lepotično sredstvo, ki odpravlja kerpe, pege, ogree, mozole, ujedi. 1 skleničica gl. 1. Da se lepota hitreje doseže, rabi se naj mlo od cvetličnega mleka, 1 kos 30 kr.

Visja in glavna zaloga za razpošiljanje:

J. Paternoss,

parfemer in c. k. lastnik privilegija, na Dunaju, I., Spiegelgasse 8.

Jedino le oni izdelki so pravi in vpljivni, ki imajo pristavljeno protokolirano varstveno marko in vinjeto.

Protokolirana varstvena marka. Več 100 priznanj in zahvalnih pism v originalu lahko vsako ogle. Zvnanja naročila izvršijo se točno po poštne povzetji. Pri vsaki sklenici stane zavoj 10 kr.

Zaloga v Ljubljani pri Ed. Mahru, parfemeru. (196—2)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.